

התייחסות לנושא הדיון

יעל גרינברג

מומחית לאחריות תאגידית

לימור אלוף

יועצת חשיבה אקולוגית

ניר קנטור

מנהל איגוד הכימיה, הפרמצבטיקה
ואיכות הסביבה, התאחדות
התעשיינים

אורן פרו

הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת
בר-אילן

ענת מוסנקו

מנהלת רשת העמיתים ותחום
אחריות סביבתית, מעלה

רות דגן

מחלקת איכות סביבה ושינוי אקלים,
הרצוג פוקס נאמן, עורכי דין

רותם ארנויך

מחלקת איכות סביבה ושינוי אקלים,
הרצוג פוקס נאמן, עורכי דין

איריס האן

מכון דש"א (דמותה של ארץ)

מאמר זה עבר שיפוט עמיתים

ציטוט מומלץ

גרינברג י. 2011. רב-שיח בנושא
אחריות תאגידית סביבתית – מרצון
או מכוח החוק? *אקולוגיה וסביבה*
2(3): 217–219.



מבט אל תחנת הכוח בחדרה. מתוך פרויקט צילום "רואים ירוק" | מיקה חן, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

נושא הדיון

רב-שיח בנושא אחריות תאגידית סביבתית – מרצון או מכוח החוק?

שולחן הדיונים

גיליון סתיו 2011 / כרך 2(3)

21 באוגוסט, 2011

ההכרה כי לתאגידים ולחברות קיימת מחויבות במנעד נושאים חברתיים וסביבתיים, נוסף על מחויבותם להשיא רווחים לבעליהם, היא תפיסה המשויכת לעשורים האחרונים. לאור התעצמות כוחם של תאגידים ולנוכח השפעתם הגוברת על מכלול תחומי החיים המודרניים, החלו לעלות סוגיות הקשורות להעסקה הוגנת, להתנהלות אתית, לאחריות כלפי הסביבה והקהילה ולממשל תאגידי, תוך כדי שהן יוצרות שינוי ומאזנות מחדש את מערך הציפיות מהתאגידים. תהליכים חברתיים, טכנולוגיים וכלכליים מגוונים השפיעו גם הם על יצירת השיח בדבר אחריות תאגידית. בראש ובראשונה, הגלובליזציה, אשר אחד מביטוייה הוא מעבר מתאגידים לאומיים לתאגידים רב-לאומיים. בכל העולם נוצר לחץ ציבורי וקריאה למאסדר (רגולטור) להסדיר היבטים הקשורים בהתנהלות התאגידים ולאכופ אותם.

בעידן שבו תאגידים מרכזיים בידיהם עוצמה פיננסית חסרת תקדים (לעתים גבוהה מתל"ג של מדינות), ומשפיעים באופן ישיר על רוב אזרחי העולם ועל משאביו, ראוי לתהות – מה המידה הרצויה של אחריות התאגידים כלפי החברה והסביבה? מה מהותה של אחריות זו? מהו האינטרס הציבורי ועל מי לייצג אותו ולהבטיח אותו?

'אחריות תאגידית' היא מושג המתייחס לאופן שחברות מנהלות בו את עסקיהן. כלומר, נוסף על השיקולים הפיננסיים, מצופה מהן להפעיל שיקולים אתיים, חברתיים וסביבתיים, כחלק מפעילותן העסקית. כיום נחשב התחום לחלק מהליבה העסקית והאסטרטגית, ומתבססת ההבנה כי התאגיד מחויב לכלל מחזיקי העניין שלו, ולא רק לבעלי המניות.



ספרים 042, חברת הראווה – פריטי בית שנעטפו וקוטלגו. מתוך עבודה העוסקת בפער שבין האישי-הייחודי לבין החזות המסחרית / איריס שפיצר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

אחריות סביבתית של תאגידים קשורה להיבטים מקומיים (איכות אוויר, קרקע ומים) ולהיבטים גלובליים (התחממות כדור הארץ ועוד). אולם מלוא היקף הנושא כולל גם התייחסות למחזור חיי המוצר ולפיתוח בר-קיימא, המביא בחשבון את קצב ההתחדשות הטבעי של משאבי כדור הארץ ואת זכויות הדורות הבאים.

רב-שיח זה מוקדש לסוגיה אם תחום זה צריך במהותו להיות מאוסדר (מוסדר על-ידי רגולציה) או נתון לרצון החופשי של החברות בכפוף לאסטרטגיה שלהן. כלומר, האם על המחוקק להתערב ולקבוע כיצד ינהלו חברות את אחריותן הסביבתית? ואם כן, אזי מה צריכים להיות גבולותיה של אחריות זו?

ניתן למקם את שאלת מידת האסדרה הרצויה בהקשר רחב יותר של תפיסות נאו-ליברליות לעומת סוציאל-דמוקרטיות. הראשונה, רואה בשוק החופשי מנגנון משוכלל המווסת את עצמו, ולפיכך על הממשלה לנקוט התערבות מזערית בלבד. וממילא, אין לתאגידים אחריות חברתית שהיא מעבר לציות לחוק. השנייה, בעד מעורבות ממשלתית ואסדרה המתקנת את כשלי השוק ומרסנת את כוחם של התאגידים. יש לזכור, בהקשר זה, כי בבסיס הדברים, האחריות התאגידית התפתחה בעבר וממשיכה להתפתח כיום, בתחום שהוא מעבר לגבולות הציות לחוק (Beyond Compliance או Self Mandatory Regulation).



מתוך פרויקט צילום "רואים ירוק" / אדם חדיש, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית במציאות, לצד החופש הניתן לתאגידים לאמץ מדיניות סביבתית באופן עצמאי ומתוך בחירה, נחקקים חוקים המסדירים את פעילותם בתחום. למשל, המאמץ העולמי לעצור את התחממות כדור הארץ ניכר בדמות אמנות בין-לאומיות ותקנים שונים. בישראל יש לציין את חוק "המזהם משלם", חוק האריזות, תיקון חוק החברות (סעיפים 11 ו-16) ודרישת דיווח מחברות ממשלתיות.

השאלות העולות בהקשר זה הן: מהי מידת המעורבות המסדירה הרצויה והיכן נמצא האיזון הנכון: חובת דיווח בלבד או גם תקנות מחייבות לפעולה? אילו סנקציות יוטלו על המפר? ובעצם – בידי מי האחריות על איכות המים, האוויר והקרקע שלנו כיום? מי צריך להבטיח את אפשרות הקיום של הדורות הבאים – הממשלה, התאגידים או האזרחים?

אחריות תאגידית – אוקסימורון?

לימור אלוף

יועצת חשיבה אקולוגית



ההכרה כי לתאגידים ולחברות קיימת מחויבות במנעד נושאים חברתיים וסביבתיים, נוסף על מחויבותם להשיא רווחים לבעליהם, היא תפיסה המשויכת לעשורים האחרונים. לאור התעצמות כוחם של תאגידיים ולנוכח השפעתם הגוברת על מכלול תחומי החיים המודרניים, החלו לעלות סוגיות הקשורות להעסקה הוגנת, להתנהלות אתית, לאחריות כלפי הסביבה והקהילה

ולממשל תאגידי, תוך כדי שהן יוצרות שינוי ומאזנות מחדש את מערך הציפיות מהתאגידים. תהליכים חברתיים, טכנולוגיים וכלכליים מגוונים השפיעו גם הם על יצירת השיח בדבר אחריות תאגידית. בראש ובראשונה, הגלובליזציה, אשר אחד מביטוייה הוא מעבר מתאגידים לאומיים לתאגידים רב-לאומיים. בכל העולם נוצר לחץ ציבורי וקריאה למאסדר (רגולטור) להסדיר היבטים הקשורים בהתנהלות התאגידים ולאכוף אותם.

בעידן שבו תאגידים מרכזים בידיהם עוצמה פיננסית חסרת תקדים (לעתים גבוהה מתל"ג של מדינות), ומשפיעים באופן ישיר על רוב אזרחי העולם ועל משאביו, ראוי לתהות – מה המידה הרצויה של אחריות התאגידים כלפי החברה והסביבה? מה מהותה של אחריות זו? מהו האינטרס הציבורי ועל מי לייצג אותו ולהבטיח אותו?

'אחריות תאגידית' היא מושג המתייחס לאופן שחברות מנהלות בו את עסקיהן. כלומר, נוסף על השיקולים הפיננסיים, מצופה מהן להפעיל שיקולים אתיים, חברתיים וסביבתיים, כחלק מפעילותן העסקית. כיום נחשב התחום לחלק מהליבה העסקית והאסטרטגית, ומתבססת ההבנה כי התאגיד מחויב לכלל מחזיקי העניין שלו, ולא רק לבעלי המניות.



ספרים 042, חברת הראווה – פריטי בית שנעטפו וקוטלגו. מתוך עבודה העוסקת בפער שבין האיש-הייחודי לבין החזות המסחרית | איריס שפיצר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

אחריות סביבתית של תאגידים קשורה להיבטים מקומיים (איכות אוויר, קרקע ומים) ולהיבטים גלובליים (התחממות כדור הארץ ועוד). אולם מלוא היקף הנושא כולל גם התייחסות למחזור חיי המוצר ולפיתוח בר-קיימא, המביא בחשבון את קצב

ההתחדשות הטבעי של משאבי כדור הארץ ואת זכויות הדורות הבאים.

רב-שיח זה מוקדש לסוגיה אם תחום זה צריך במהותו להיות מאוסדר (מוסדר על-ידי רגולציה) או נתון לרצון החופשי של החברות בכפוף לאסטרטגיה שלהן. כלומר, האם על המחוקק להתערב ולקבוע כיצד ינהלו חברות את אחריותן הסביבתית? ואם כן, אזי מה צריכים להיות גבולותיה של אחריות זו?

ניתן למקם את שאלת מידת האסדרה הרצויה בהקשר רחב יותר של תפיסות נאו-ליברליות לעומת סוציאל-דמוקרטיות. הראשונה, רואה בשוק החופשי מנגנון משוכלל המווסת את עצמו, ולפיכך על הממשלה לנקוט התערבות מזערית בלבד. וממילא, אין לתאגידים אחריות חברתית שהיא מעבר לציות לחוק. השנייה, בעד מעורבות ממשלתית ואסדרה המתקנת את כשלי השוק ומרסנת את כוחם של התאגידים. יש לזכור, בהקשר זה, כי בבסיס הדברים, האחריות התאגידית התפתחה בעבר וממשיכה להתפתח כיום, בתחום שהוא מעבר לגבולות הציות לחוק (Beyond Compliance או Self Mandatory Regulation).



מתוך פרויקט צילום "רואים ירוק" | אדם חדיש, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

במציאות, לצד החופש הניתן לתאגידים לאמץ מדיניות סביבתית באופן עצמאי ומתוך בחירה, נחקקים חוקים המסדירים את פעילותם בתחום. למשל, המאמץ העולמי לעצור את התחממות כדור הארץ ניכר בדמות אמנות בין-לאומיות ותקנים שונים. בישראל יש לציין את חוק "המזהם משלם", חוק האריזות, תיקון חוק החברות (סעיפים 11 ו-16) ודרישת דיווח מחברות ממשלתיות.

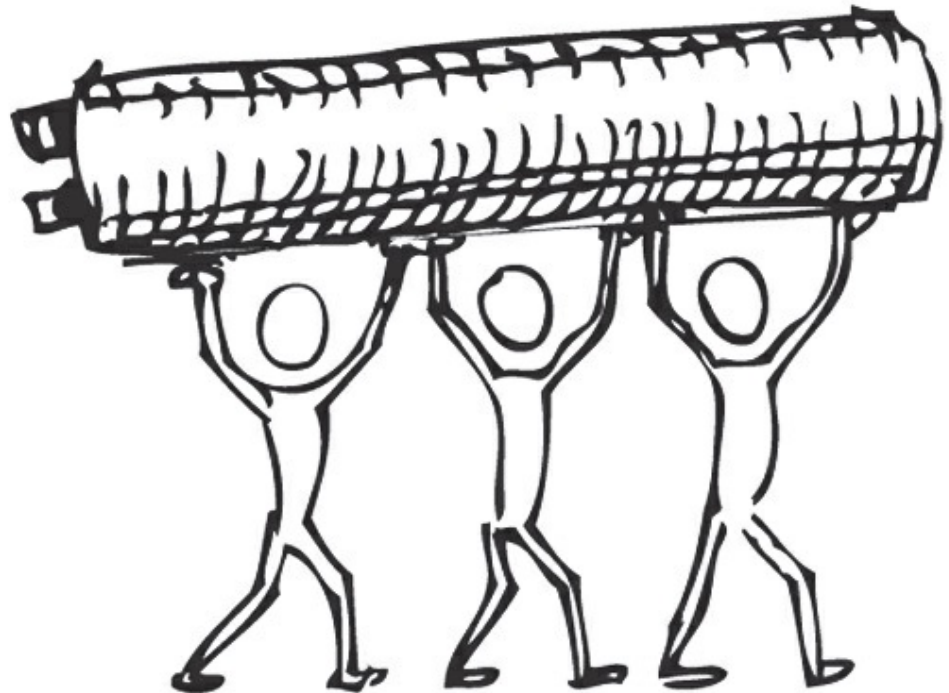
השאלות העולות בהקשר זה הן: מהי מידת המעורבות המסדירה הרצויה והיכן נמצא האיזון הנכון: חובת דיווח בלבד או גם תקנות מחייבות לפעולה? אילו סנקציות יוטלו על המפר? ובעצם – בידי מי האחריות על איכות המים, האוויר והקרקע שלנו כיום? מי צריך להבטיח את אפשרות הקיום של הדורות הבאים – הממשלה, התאגידים או האזרחים?

פורסם במסגרת הדיון: [רב-שיח בנושא אחריות תאגידית סביבתית – מרצון או מכוח החוק?](#)

אחריות תאגידית ככלי המופעל לפי שיקול דעתו של המגזר העסקי

ניר קנטור

מנהל איגוד הכימיה, הפרמצבטיקה ואיכות הסביבה, התאחדות התעשייתיים



איור: איריס שפיצר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית ©

ההכרה כי לתאגידים ולחברות קיימת מחויבות במנעד נושאים חברתיים וסביבתיים, נוסף על מחויבותם להשיא רווחים לבעליהם, היא תפיסה המשווית לעשורים האחרונים. לאור התעצמות כוחם של תאגידים ולנוכח השפעתם הגוברת על מכלול תחומי החיים המודרניים, החלו לעלות סוגיות הקשורות להעסקה הוגנת, להתנהלות אתית, לאחריות כלפי הסביבה והקהילה ולממשל תאגידי, תוך כדי שהן יוצרות שינוי ומאזנות מחדש את מערך הציפיות מהתאגידים. תהליכים חברתיים, טכנולוגיים וכלכליים מגוונים השפיעו גם הם על יצירת השיח בדבר אחריות תאגידית. בראש ובראשונה, הגלובליזציה, אשר אחד מביטוייה הוא מעבר מתאגידים לאומיים לתאגידים רב-לאומיים. בכל העולם נוצר לחץ ציבורי וקריאה למאסדר (רגולטור) להסדיר היבטים הקשורים בהתנהלות התאגידים ולאכוף אותם.

בעידן שבו תאגידים מרכזים בידיהם עוצמה פיננסית חסרת תקדים (לעתים גבוהה מתל"ג של מדינות), ומשפיעים באופן ישיר על רוב אזרחי העולם ועל משאביו, ראוי לתהות – מה המידה הרצויה של אחריות התאגידים כלפי החברה והסביבה? מה מהותה של אחריות זו? מהו האינטרס הציבורי ועל מי לייצג אותו ולהבטיח אותו?

'אחריות תאגידית' היא מושג המתייחס לאופן שחברות מנהלות בו את עסקיהן. כלומר, נוסף על השיקולים הפיננסיים, מצופה מהן להפעיל שיקולים אתיים, חברתיים וסביבתיים, כחלק מפעילותן העסקית. כיום נחשב התחום לחלק מהליבה העסקית והאסטרטגית, ומתבססת ההבנה כי התאגיד מחויב לכלל מחזיקי העניין שלו, ולא רק לבעלי המניות.



ספרים 042, חברת הראווה – פריטי בית שנעטפו וקוטלגו. מתוך עבודה העוסקת בפער שבין האישי-הייחודי לבין החזות המסחרית | איריס שפיצר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

אחריות סביבתית של תאגידים קשורה להיבטים מקומיים (איכות אוויר, קרקע ומים) ולהיבטים גלובליים (התחממות כדור הארץ ועוד). אולם מלוא היקף הנושא כולל גם התייחסות למחזור חיי המוצר ולפיתוח בר-קיימא, המביא בחשבון את קצב ההתחדשות הטבעי של משאבי כדור הארץ ואת זכויות הדורות הבאים.

רב-שיח זה מוקדש לסוגיה אם תחום זה צריך במהותו להיות מאוסדר (מוסדר על-ידי רגולציה) או נתון לרצון החופשי של החברות בכפוף לאסטרטגיה שלהן. כלומר, האם על המחוקק להתערב ולקבוע כיצד ינהלו חברות את אחריותן הסביבתית? ואם כן, אזי מה צריכים להיות גבולותיה של אחריות זו?

ניתן למקם את שאלת מידת האסדרה הרצויה בהקשר רחב יותר של תפיסות נאו-ליברליות לעומת סוציאל-דמוקרטיות. הראשונה, רואה בשוק החופשי מנגנון משוכלל המווסת את עצמו, ולפיכך על הממשלה לנקוט התערבות מזערית בלבד. וממילא, אין לתאגידים אחריות חברתית שהיא מעבר לציות לחוק. השנייה, בעד מעורבות ממשלתית ואסדרה המתקנת את כשלי השוק ומרסנת את כוחם של התאגידים. יש לזכור, בהקשר זה, כי בבסיס הדברים, האחריות התאגידית התפתחה בעבר וממשיכה להתפתח כיום, בתחום שהוא מעבר לגבולות הציות לחוק (Beyond Compliance או Self Mandatory Regulation).



מתוך פרויקט צילום "רואים ירוק" | אדם חדש, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

במצאות, לצד החופש הניתן לתאגידים לאמץ מדיניות סביבתית באופן עצמאי ומתוך בחירה, נחקקים חוקים המסדירים את פעילותם בתחום. למשל, המאמץ העולמי לעצור את התחממות כדור הארץ ניכר בדמות אמנות בין-לאומיות ותקנים שונים. בישראל יש לציין את חוק "המזהם משלם", חוק האריוזות, תיקון חוק החברות (סעיפים 11 ו-16) ודרישת דיווח מחברות ממשלתיות.

השאלות העולות בהקשר זה הן: מהי מידת המעורבות המסדירה הרצויה והיכן נמצא האיזון הנכון: חובת דיווח בלבד או גם תקנות מחייבות לפעולה? אילו סנקציות יוטלו על המפר? ובעצם – בידי מי האחריות על איכות המים, האוויר והקרקע שלנו כיום? מי צריך להבטיח את אפשרות הקיום של הדורות הבאים – הממשלה, התאגידים או האזרחים?

פורסם במסגרת הדיון: [רב-שיח בנושא אחריות תאגידית סביבתית – מרצון או מכוח החוק?](#)

שילוב מנגנונים רגולטוריים פרטיים לתוך המארג הרגולטורי הסביבתי בישראל

אורן פרו

הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן



ההכרה כי לתאגידים ולחברות קיימת מחויבות במנעד נושאים חברתיים וסביבתיים, נוסף על מחויבותם להשיא רווחים לבעליהם, היא תפיסה המשויכת לעשורים האחרונים. לאור התעצמות כוחם של תאגידים ולנוכח השפעתם הגוברת על מכלול תחומי החיים המודרניים, החלו לעלות סוגיות הקשורות להעסקה הוגנת, להתנהלות אתית, לאחריות כלפי הסביבה והקהילה ולממשל תאגידי, תוך כדי שהן יוצרות שינוי ומאזנות מחדש את מערך הציפיות מהתאגידים. תהליכים חברתיים, טכנולוגיים וכלכליים מגוונים השפיעו גם הם על יצירת השיח בדבר אחריות תאגידית. בראש ובראשונה, הגלובליזציה, אשר אחד מביטוייה הוא מעבר מתאגידים לאומיים לתאגידים רב-לאומיים. בכל העולם נוצר לחץ ציבורי וקריאה למאסדר (רגולטור) להסדיר היבטים הקשורים בהתנהלות התאגידים ולאכוף אותם.

בעידן שבו תאגידים מרכזים בידיהם עוצמה פיננסית חסרת תקדים (לעתים גבוהה מתל"ג של מדינות), ומשפיעים באופן ישיר על רוב אזרחי העולם ועל משאביו, ראוי לתהות – מה המידה הרצויה של אחריות התאגידים כלפי החברה והסביבה? מה מהותה של אחריות זו? מהו האינטרס הציבורי ועל מי לייצג אותו ולהבטיח אותו?

'אחריות תאגידית' היא מושג המתייחס לאופן שחברות מנהלות בו את עסקיהן. כלומר, נוסף על השיקולים הפיננסיים, מצופה מהן להפעיל שיקולים אתיים, חברתיים וסביבתיים, כחלק מפעילותן העסקית. כיום נחשב התחום לחלק מהליבה העסקית והאסטרטגית, ומתבססת ההבנה כי התאגיד מחויב לכלל מחזיקי העניין שלו, ולא רק לבעלי המניות.



ספרים 042, חברת הראווה – פריטי בית שנעטפו וקוטלגו. מתוך עבודה העוסקת בפער שבין האישי-הייחודי לבין החזות המסחרית | איריס שפיצר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

אחריות סביבתית של תאגידים קשורה להיבטים מקומיים (איכות אוויר, קרקע ומים) ולהיבטים גלובליים (התחממות כדור הארץ ועוד). אולם מלוא היקף הנושא כולל גם התייחסות למחזור חיי המוצר ולפיתוח בר-קיימא, המביא בחשבון את קצב ההתחדשות הטבעי של משאבי כדור הארץ ואת זכויות הדורות הבאים.

רב-שיח זה מוקדש לסוגיה אם תחום זה צריך במהותו להיות מאוסדר (מוסדר על-ידי רגולציה) או נתון לרצון החופשי של החברות בכפוף לאסטרטגיה שלהן. כלומר, האם על המחוקק להתערב ולקבוע כיצד ינהלו חברות את אחריותן הסביבתית? ואם כן, אזי מה צריכים להיות גבולותיה של אחריות זו?

ניתן למקם את שאלת מידת האסדרה הרצויה בהקשר רחב יותר של תפיסות נאו-ליברליות לעומת סוציאל-דמוקרטיות. הראשונה, רואה בשוק החופשי מנגנון משוכלל המווסת את עצמו, ולפיכך על הממשלה לנקוט התערבות מזערית בלבד. וממילא, אין לתאגידים אחריות חברתית שהיא מעבר לציות לחוק. השנייה, בעד מעורבות ממשלתית ואסדרה המתקנת את כשלי השוק ומרסנת את כוחם של התאגידים. יש לזכור, בהקשר זה, כי בבסיס הדברים, האחריות התאגידית התפתחה בעבר וממשיכה להתפתח כיום, בתחום שהוא מעבר לגבולות הציות לחוק (Beyond Compliance או Self Mandatory Regulation).



מתוך פרויקט צילום "רואים ירוק" | אדם חדש, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

במציאות, לצד החופש הניתן לתאגידים לאמץ מדיניות סביבתית באופן עצמאי ומתוך בחירה, נחקקים חוקים המסדירים את פעילותם בתחום. למשל, המאמץ העולמי לעצור את התחממות כדור הארץ ניכר בדמות אמנות בין-לאומיות ותקנים שונים. בישראל יש לציין את חוק "המזהם משלם", חוק האריוזות, תיקון חוק החברות (סעיפים 11 ו-16) ודרישת דיווח מחברות ממשלתיות.

השאלות העולות בהקשר זה הן: מהי מידת המעורבות המסדירה הרצויה והיכן נמצא האיזון הנכון: חובת דיווח בלבד או גם תקנות מחייבות לפעולה? אילו סנקציות יוטלו על המפר? ובעצם – בידי מי האחריות על איכות המים, האוויר והקרקע שלנו כיום? מי צריך להבטיח את אפשרות הקיום של הדורות הבאים – הממשלה, התאגידים או האזרחים?

פורסם במסגרת הדיון: [רב-שיח בנושא אחריות תאגידית סביבתית – מרצון או מכוח החוק?](#)

אחריות תאגידית – בין אסדרה מחייבת לעצמית

ענת מוסנקו

מנהלת רשת העמיתים ותחום אחריות סביבתית, מעלה



על חברות ציבוריות מוטלת כיום חובת דיווח הנוגעת לסיכונים סביבתיים בפעילותן. בתמונה – אזור הסיטי ברמת-גן, מקום הימצאה של הבורסה לניירות ערך | צילום: יהודית גרעין-כל ©

"width=100%"</p>
</div>
<div data-bbox="75 524 962 558" data-label="Text">
<p>על חברות ציבוריות מוטלת כיום חובת דיווח הנוגעת לסיכונים סביבתיים בפעילותן. בתמונה – אזור הסיטי ברמת-גן, מקום הימצאה של הבורסה לניירות ערך | צילום: יהודית גרעין-כל ©</p>
</div>
<div data-bbox="55 569 962 644" data-label="Text">
<p>ההכרה כי לתאגידים ולחברות קיימת מחויבות במנעד נושאים חברתיים וסביבתיים, נוסף על מחויבותם להשיא רווחים לבעליהם, היא תפיסה המשווית לעשורים האחרונים. לאור התעצמות כוחם של תאגידים ולנוכח השפעתם הגוברת על מכלול תחומי החיים המודרניים, החלו לעלות סוגיות הקשורות להעסקה הוגנת, להתנהלות אתית, לאחריות כלפי הסביבה והקהילה ולממשל תאגידי, תוך כדי שהן יוצרות שינוי ומאזנות מחדש את מערך הציפיות מהתאגידים. תהליכים חברתיים, טכנולוגיים וכלכליים מגוונים השפיעו גם הם על יצירת השיח בדבר אחריות תאגידית. בראש ובראשונה, הגלובליזציה, אשר אחד מביטוייה הוא מעבר מתאגידים לאומיים לתאגידים רב-לאומיים. בכל העולם נוצר לחץ ציבורי וקריאה למאסדר (רגולטור) להסדיר היבטים הקשורים בהתנהלות התאגידים ולאכוף אותם.</p>
</div>
<div data-bbox="69 655 962 686" data-label="Text">
<p>בעידן שבו תאגידים מרכזים בידיהם עוצמה פיננסית חסרת תקדים (לעתים גבוהה מתל"ג של מדינות), ומשפיעים באופן ישיר על רוב אזרחי העולם ועל משאביו, ראוי לתהות – מה המידה הרצויה של אחריות התאגידים כלפי החברה והסביבה? מה מהותה של אחריות זו? מהו האינטרס הציבורי ועל מי לייצג אותו ולהבטיח אותו?</p>
</div>
<div data-bbox="61 697 962 741" data-label="Text">
<p>'אחריות תאגידית' היא מושג המתייחס לאופן שחברות מנהלות בו את עסקיהן. כלומר, נוסף על השיקולים הפיננסיים, מצופה מהן להפעיל שיקולים אתיים, חברתיים וסביבתיים, כחלק מפעילותן העסקית. כיום נחשב התחום לחלק מהליבה העסקית והאסטרטגית, ומתבססת ההבנה כי התאגיד מחויב לכלל מחזיקי העניין שלו, ולא רק לבעלי המניות.</p>
</div>
<div data-bbox="61 942 324 959" data-label="Page-Footer">
<p>https://magazine.isees.org.il/?p=15451</p>
</div>



ספרים 042, חברת הראווה – פריטי בית שנעטפו וקוטלגו. מתוך עבודה העוסקת בפער שבין האישי-הייחודי לבין החזות המסחרית | איריס שפיצר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

אחריות סביבתית של תאגידים קשורה להיבטים מקומיים (איכות אוויר, קרקע ומים) ולהיבטים גלובליים (התחממות כדור הארץ ועוד). אולם מלוא היקף הנושא כולל גם התייחסות למחזור חיי המוצר ולפיתוח בר-קיימא, המביא בחשבון את קצב ההתחדשות הטבעי של משאבי כדור הארץ ואת זכויות הדורות הבאים.

רב-שיח זה מוקדש לסוגיה אם תחום זה צריך במהותו להיות מאוסדר (מוסדר על-ידי רגולציה) או נתון לרצונן החופשי של החברות בכפוף לאסטרטגיה שלהן. כלומר, האם על המחוקק להתערב ולקבוע כיצד ינהלו חברות את אחריותן הסביבתית? ואם כן, אזי מה צריכים להיות גבולותיה של אחריות זו?

ניתן למקם את שאלת מידת האסדרה הרצויה בהקשר רחב יותר של תפיסות נאו-ליברליות לעומת סוציאל-דמוקרטיות. הראשונה, רואה בשוק החופשי מנגנון משוכלל המווסת את עצמו, ולפיכך על הממשלה לנקוט התערבות מזערית בלבד. וממילא, אין לתאגידים אחריות חברתית שהיא מעבר לציות לחוק. השנייה, בעד מעורבות ממשלתית ואסדרה המתקנת את כשלי השוק ומרסנת את כוחם של התאגידים. יש לזכור, בהקשר זה, כי בבסיס הדברים, האחריות התאגידית התפתחה בעבר וממשיכה להתפתח כיום, בתחום שהוא מעבר לגבולות הציות לחוק (Beyond Compliance או Self Mandatory Regulation).



מתוך פרויקט צילום "רואים ירוק" | אדם חדיש, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

במציאות, לצד החופש הניתן לתאגידים לאמץ מדיניות סביבתית באופן עצמאי ומתוך בחירה, נחקקים חוקים המסדירים את פעילותם בתחום. למשל, המאמץ העולמי לעצור את התחממות כדור הארץ ניכר בדמות אמנות בין-לאומיות ותקנים שונים. בישראל יש לציין את חוק "המזהם משלם", חוק האריזות, תיקון חוק החברות (סעיפים 11 ו-16) ודרישת דיווח מחברות ממשלתיות.

השאלות העולות בהקשר זה הן: מהי מידת המעורבות המסדירה הרצויה והיכן נמצא האיזון הנכון: חובת דיווח בלבד או גם תקנות מחייבות לפעולה? אילו סנקציות יוטלו על המפר? ובעצם – בידי מי האחריות על איכות המים, האוויר והקרקע שלנו כיום? מי צריך להבטיח את אפשרות הקיום של הדורות הבאים – הממשלה, התאגידים או האזרחים?

פורסם במסגרת הדיון: [רב-שיח בנושא אחריות תאגידית סביבתית – מרצון או מכוח החוק?](#)

דיווח תאגידי בנושאי איכות סביבה – האם ראוי להרחיב את חובת הדיווח?

רות דגן

זחלקת איכות סביבה ושינוי אקלים, הרצוג פוקס נאמן, עורכי דין

רותם ארנרייך

זחלקת איכות סביבה ושינוי אקלים, הרצוג פוקס נאמן, עורכי דין

דו"ח קיימות 2009

אחריות חברתית סביבתית וכלכלית



ההכרה כי לתאגידים ולחברות קיימת מחויבות במנעד נושאים חברתיים וסביבתיים, נוסף על מחויבותם להשיא רווחים לבעליהם, היא תפיסה המשויכת לעשורים האחרונים. לאור התעצמות כוחם של תאגידים ולנוכח השפעתם הגוברת על מכלול תחומי החיים המודרניים, החלו לעלות סוגיות הקשורות להעסקה הוגנת, להתנהלות אתית, לאחריות כלפי הסביבה והקהילה ולממשל תאגידי, תוך כדי שהן יוצרות שינוי ומאזנות מחדש את מערך הציפיות מהתאגידים. תהליכים חברתיים, טכנולוגיים וכלכליים מגוונים השפיעו גם הם על יצירת השיח בדבר אחריות תאגידית. בראש ובראשונה, הגלובליזציה, אשר אחד מביטוייה הוא מעבר מתאגידים לאומיים לתאגידים רב-לאומיים. בכל העולם נוצר לחץ ציבורי וקריאה למאסדר (רגולטור) להסדיר היבטים הקשורים בהתנהלות התאגידים ולאכוף אותם.

בעידן שבו תאגידים מרכזים בידיהם עוצמה פיננסית חסרת תקדים (לעתים גבוהה מתל"ג של מדינות), ומשפיעים באופן ישיר על רוב אזרחי העולם ועל משאביו, ראוי לתהות – מה המידה הרצויה של אחריות התאגידים כלפי החברה והסביבה? מה מהותה של אחריות זו? מהו האינטרס הציבורי ועל מי לייצג אותו ולהבטיח אותו?

'אחריות תאגידית' היא מושג המתייחס לאופן שחברות מנהלות בו את עסקיהן. כלומר, נוסף על השיקולים הפיננסיים, מצופה מהן להפעיל שיקולים אתיים, חברתיים וסביבתיים, כחלק מפעילותן העסקית. כיום נחשב התחום לחלק מהליבה העסקית והאסטרטגית, ומתבססת ההבנה כי התאגיד מחויב לכלל מחזיקי העניין שלו, ולא רק לבעלי המניות.



ספרים 042, חברת הראווה – פריטי בית שנעטפו וקוטלגו. מתוך עבודה העוסקת בפער שבין האישי-הייחודי לבין החזות המסחרית | איריס שפיצר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

אחריות סביבתית של תאגידים קשורה להיבטים מקומיים (איכות אוויר, קרקע ומים) ולהיבטים גלובליים (התחממות כדור הארץ ועוד). אולם מלוא היקף הנושא כולל גם התייחסות למחזור חיי המוצר ולפיתוח בר-קיימא, המביא בחשבון את קצב ההתחדשות הטבעי של משאבי כדור הארץ ואת זכויות הדורות הבאים.

רב-שיח זה מוקדש לסוגיה אם תחום זה צריך במהותו להיות מאוסדר (מוסדר על-ידי רגולציה) או נתון לרצון החופשי של החברות בכפוף לאסטרטגיה שלהן. כלומר, האם על המחוקק להתערב ולקבוע כיצד ינהלו חברות את אחריותן הסביבתית? ואם כן, אזי מה צריכים להיות גבולותיה של אחריות זו?

ניתן למקם את שאלת מידת האסדרה הרצויה בהקשר רחב יותר של תפיסות נאו-ליברליות לעומת סוציאל-דמוקרטיות. הראשונה, רואה בשוק החופשי מנגנון משוכלל המווסת את עצמו, ולפיכך על הממשלה לנקוט התערבות מזערית בלבד. וממילא, אין לתאגידים אחריות חברתית שהיא מעבר לציות לחוק. השנייה, בעד מעורבות ממשלתית ואסדרה המתקנת את

כשלי השוק ומרסנת את כוחם של התאגידים. יש לזכור, בהקשר זה, כי בבסיס הדברים, האחריות התאגידית התפתחה בעבר וממשיכה להתפתח כיום, בתחום שהוא מעבר לגבולות הציות לחוק (Beyond Compliance או Self Mandatory Regulation).



מתוך פרויקט צילום "רואים ירוק" | אדם חדיש, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

במציאות, לצד החופש הניתן לתאגידים לאמץ מדיניות סביבתית באופן עצמאי ומתוך בחירה, נחקקים חוקים המסדירים את פעילותם בתחום. למשל, המאמץ העולמי לעצור את התחממות כדור הארץ ניכר בדמות אמנות בין-לאומיות ותקנים שונים. בישראל יש לציין את חוק "המזהם משלם", חוק האריזות, תיקון חוק החברות (סעיפים 11 ו-16) ודרישת דיווח מחברות ממשלתיות.

השאלות העולות בהקשר זה הן: מהי מידת המעורבות המסדירה הרצויה והיכן נמצא האיזון הנכון: חובת דיווח בלבד או גם תקנות מחייבות לפעולה? אילו סנקציות יוטלו על המפר? ובעצם – בידי מי האחריות על איכות המים, האוויר והקרקע שלנו כיום? מי צריך להבטיח את אפשרות הקיום של הדורות הבאים – הממשלה, התאגידים או האזרחים?

פורסם במסגרת הדיון: [רב-שיח בנושא אחריות תאגידית סביבתית – מרצון או מכוח החוק?](#)

מעל רף הציות ומתחתיו – אחריות סביבתית של תאגידים מנקודת המבט של ארגון סביבתי לא ממשלתי

איריס האן

מכון דש"א (דמותה של ארץ)



פעילות התאגידים משפיעה על מגוון רחב של אוכלוסיות, ביניהם הצרכנים, הספקים, העובדים ותושבים המתגוררים סמוך למפעל | הצילום באדיבות חברת ססב מייטרוניקס בע"מ

ההכרה כי לתאגידים ולחברות קיימת מחויבות במנעד נושאים חברתיים וסביבתיים, נוסף על מחויבותם להשיא רווחים לבעליהם, היא תפיסה המשוזנת לעשורים האחרונים. לאור התעצמות כוחם של תאגידים ולנוכח השפעתם הגוברת על מכלול תחומי החיים המודרניים, החלו לעלות סוגיות הקשורות להעסקה הוגנת, להתנהלות אתית, לאחריות כלפי הסביבה והקהילה ולמשל תאגיד, תוך כדי שהן יוצרות שינוי ומאזנות מחדש את מערך הציפיות מהתאגידים. תהליכים חברתיים, טכנולוגיים וכלכליים מגוונים השפיעו גם הם על יצירת השיח בדבר אחריות תאגידית. בראש ובראשונה, הגלובליזציה, אשר אחד מביטוייה הוא מעבר מתאגידים לאומיים לתאגידים רב-לאומיים. בכל העולם נוצר לחץ ציבורי וקריאה למאסדר (רגולטור) להסדיר היבטים הקשורים בהתנהלות התאגידים ולאכוף אותם.

בעידן שבו תאגידים מרכזים בידיהם עוצמה פיננסית חסרת תקדים (לעתים גבוהה מת"ג של מדינות), ומשפיעים באופן ישיר על רוב אזרחי העולם ועל משאביו, ראוי לתהות – מה המידה הרצויה של אחריות התאגידים כלפי החברה והסביבה? מה מהותה של אחריות זו? מהו האינטרס הציבורי ועל מי לייצג אותו ולהבטיח אותו?

'אחריות תאגידית' היא מושג המתייחס לאופן שחברות מנהלות בו את עסקיהן. כלומר, נוסף על השיקולים הפיננסיים, מצופה מהן להפעיל שיקולים אתיים, חברתיים וסביבתיים, כחלק מפעילותן העסקית. כיום נחשב התחום לחלק מהליבה העסקית והאסטרטגית, ומתבססת ההבנה כי התאגיד מחויב לכלל מחזיקי העניין שלו, ולא רק לבעלי המניות.



ספרים 042, חברת הראווה – פריטי בית שנעטפו וקוטלגו. מתוך עבודה העוסקת בפער שבין האישי-הייחודי לבין החזות המסחרית | איריס שפיצר, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

אחריות סביבתית של תאגידים קשורה להיבטים מקומיים (איכות אוויר, קרקע ומים) ולהיבטים גלובליים (התחממות כדור הארץ ועוד). אולם מלוא היקף הנושא כולל גם התייחסות למחזור חיי המוצר ולפיתוח בר-קיימא, המביא בחשבון את קצב ההתחדשות הטבעי של משאבי כדור הארץ ואת זכויות הדורות הבאים.

רב-שיח זה מוקדש לסוגיה אם תחום זה צריך במהותו להיות מאוסדר (מוסדר על-ידי רגולציה) או נתון לרצון החופשי של החברות בכפוף לאסטרטגיה שלהן. כלומר, האם על המחוקק להתערב ולקבוע כיצד ינהלו חברות את אחריותן הסביבתית? ואם כן, אזי מה צריכים להיות גבולותיה של אחריות זו?

ניתן למקם את שאלת מידת האסדרה הרצויה בהקשר רחב יותר של תפיסות נאו-ליברליות לעומת סוציאל-דמוקרטיות. הראשונה, רואה בשוק החופשי מנגנון משוכלל המווסת את עצמו, ולפיכך על הממשלה לנקוט התערבות מזערית בלבד. וממילא, אין לתאגידים אחריות חברתית שהיא מעבר לציות לחוק. השנייה, בעד מעורבות ממשלתית ואסדרה המתקנת את כשלי השוק ומרסנת את כוחם של התאגידים. יש לזכור, בהקשר זה, כי בבסיס הדברים, האחריות התאגידית התפתחה בעבר וממשיכה להתפתח כיום, בתחום שהוא מעבר לגבולות הציות לחוק (Beyond Compliance או Self Mandatory Regulation).



מתוך פרויקט צילום "רואים ירוק" | אדם חדיש, המכללה האקדמית עמק יזרעאל, בית ספר גורן לתקשורת חזותית

במציאות, לצד החופש הניתן לתאגידים לאמץ מדיניות סביבתית באופן עצמאי ומתוך בחירה, נחקקים חוקים המסדירים את פעילותם בתחום. למשל, המאמץ העולמי לעצור את התחממות כדור הארץ ניכר בדמות אמנות בין-לאומיות ותקנים שונים. בישראל יש לציין את חוק "המזהם משלם", חוק האריזות, תיקון חוק החברות (סעיפים 11 ו-16) ודרישת דיווח מחברות ממשלתיות.

השאלות העולות בהקשר זה הן: מהי מידת המעורבות המסדירה הרצויה והיכן נמצא האיזון הנכון: חובת דיווח בלבד או גם תקנות מחייבות לפעולה? אילו סנקציות יוטלו על המפר? ובעצם – בידי מי האחריות על איכות המים, האוויר והקרקע שלנו כיום? מי צריך להבטיח את אפשרות הקיום של הדורות הבאים – הממשלה, התאגידים או האזרחים?

פורסם במסגרת הדיון: [רב-שיח בנושא אחריות תאגידית סביבתית – מרצון או מכוח החוק?](#)